

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ КОМУНІКАТИВНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА З МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПІДГОТОВЧИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВНЗ

Волосюк М.А., Волосюк А.В., Україна, Харків,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Іноземні студенти підготовчих факультетів вищих навчальних закладів (ВНЗ) повинні оволодіти мовою навчання (українською, російською) в об'ємі, необхідному для успішного продовження навчання на першому курсі ВНЗ, а також повторити, систематизувати, доповнити отримані на батьківщині знання з ряду дисциплін з тим, щоб довести їх до рівня вимог програм для вступників до українських ВНЗ обраного профілю, розвинути загальнонавчальні вміння й навички самостійної роботи [1]. Розвиток цих умінь і навичок дозволить студенту вчитися на молодших курсах: читати навчальну й наукову літературу, слухати лекції, брати участь у роботі практичних і семінарських занять, наукових конференцій тощо.

Специфіка сучасного етапу освіти полягає в тому, що із-за інформатизації суспільства в цілому, у ВНЗ вже на перших курсах спостерігається посилення аудіовізуального сприйняття матеріалу, робота з цифровими (електронними) носіями інформації. В зв'язку з цим в підручнику/посібнику для довузівської підготовки іноземних громадян повинна зростати частка завдань з розвитку комунікативних умінь і навичок [2]. Крім того, неоднорідність іноземного контингенту за рівнем базової підготовки призводить до необхідності, разом з повторенням і систематизацією спеціального навчального матеріалу на мові навчання, здійснювати усунення прогалин в базових знаннях, унаслідок чого в посібнику повинна зростати частка різномісних предметних завдань, зокрема тих, що відводяться на самостійну роботу студентів.

Традиційно мовленнєва діяльність підрозділяється на 4 види: аудіювання (усна форма, сприйняття), мовлення (усна форма, відтворення), читання (письмова форма, сприйняття), письмова мова (письмова форма, відтворення). Робота за даними видами мовленнєвої діяльності повинна здійснюватися у певній послідовності в рамках заняття або циклу занять. У рамках будь-якої теми лексико-граматичний матеріал у посібнику повинен бути представлений в усіх видах мовленнєвої діяльності. Відбір лексичного й граматичного мінімуму, послідовність викладення матеріалу визначається ступенем його необхідності для виконання того або іншого комунікативного завдання [3]. Вправи, пропоновані іноземним студентам, мають містити алгоритми керування (систему завдань зі

зворотним зв'язком) і алгоритми функціонування (зразки предметних і мовленнєвих дій).

Посібник повинен використовуватися як засіб організації аудиторної і самостійної позааудиторної роботи студентів-іноземців і мати пропедевтичний характер – враховувати специфіку програм дисциплін математичного циклу першого курсу ВНЗ і орієнтуватися на певний профіль професійної підготовки, яку прийнято розглядати як початковий рівень професійної освіти [4, 5]. Він має базуватися на чіткій та послідовній міжпредметній координації у викладанні природничо-наукових дисциплін і української (російської) мови. Матеріал треба структурувати так, щоб вироблення певних навичок і умінь було в значній мірі алгоритмизовано. Кожен розділ посібника має складатися з окремих логічно завершених тем, що дасть можливість здійснювати якісне узагальнення і систематизацію матеріалу, а також моніторинг навченості студентів з певної теми розділу. Матеріал кожної теми можна умовно поділити на три блоки – передтекстовий, текстовий і післятекстовий. Посібник має містити предметний (ілюстрації, схеми, таблиці, рисунки), комунікативний (словники, тематичні тексти, діалоги), тренажерний (вправи, завдання, тести), довідковий матеріал і бути у складі навчально-методичного комплексу з дисципліни. Структура посібника має дозволяти студентам у разі пропуску аудиторних занять набувати знань і вмінь з математики самостійно. Посібник має містити навчальний словник математичної лексики і термінології мовами-посередниками, що також дасть можливість студенту-іноземцю почувати себе більш впевнено в новому освітньому середовищі.

Математика є базою і мовою багатьох технічних дисциплін, тому оволодіння іноземними абітурієнтами відповідною предметно-орієнтованою комунікативною компетенцією і предметними знаннями за допомогою комунікативно-орієнтованого посібника дозволить їм успішно продовжити навчання на першому і подальших курсах технічних ВНЗ.

Література

1. Волосяк М.А., Проценко О.М. Роль довузівського етапу навчання іноземних студентів у рамках фундаментальної підготовки майбутніх інженерів / Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. унів. ім. Григорія Сковороди». – Вип. 37 (3), том II (22). – К.: Гнозис, 2017, С. 428–435

2. Волосяк М.А., Проценко О.М., Герасименко В.В. Освітні пріоритети в системному процесі підготовки майбутнього інженера / Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. – Тем. вип. «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – Вип. 21. – Кн. 3. – Том III (77). – К.: Гнозис, 2017, С. 197–206.

3. Волосяк М.А., Бешенцева О.А., Проценко О.М. Концепція безперервності та спадкоємності при природничонауковій та математичній підготовці іноземних студентів до навчання у ВНЗ / Science without borders – 2017 : Materials of the XIII Intern. scient. and pract. Conf., 30 March – 07 April, 2017, Sheffield, England. – Sheffield : Science and Education LTD, Vol.4 : Pedagogical sciences, 2017. – P.16-23.

4. Кулик А.П., Волосяк М.А. Математика: пропедевтический курс: учебное пособие для иностранных студентов высших учебных заведений. – Х.:

ХНАДУ, 2012. – 206 с.

5. Волосяк М.А., Кулик О.П. Методологія створення підручника математики для іноземних студентів підготовчих факультетів вищих навчальних закладів / Наукові записки: зб. наук. статей. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманов, 2014. – Вип. 118. – С. 48–54.